Ч. 63 Пятниця 19 (31) марта 1893. Рôкъ III.

Выходить у Львовѣ що дня (крôмъ недѣль и гр. кат. святъ) о 5-ôй годинѣ по полудни.

Адмiнiстрацiя: улиця Чарнецкого ч. 8.

Редакцiя: ул. Францiсканьска ч. 10, дверѣ 10.

Письма принимають ся лишь франкованû.

Рекламацiи неопечатанû вôльнû вôдъ порта. Рукописи не звертають ся.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додатокъ до „Ґазеты Львôвскои“.

Передплата у Львовѣ въ Администрацiи „Ґазеты Львôвскои“ и въ ц. к. Старостваxъ на провинцiи:
на цѣлый рôкъ 2 зр. 40 к.
на пôвъ року 1 зр. 20 к.
на чверть року — 60 к.
мѣсячно . . — 20 к.
Поодиноке число 1 к.

Зъ почтовою пересылкою:
на цѣлый рôкъ 5 зр. 40 к.
на пôвъ року 2 зр. 70 к.
на чверть року 1 зр. 35 к.
мѣсячно . . — 45 к.
Поодиноке число 3 к.

Конференцiя директорôвъ школъ середныхъ.

Дня 27 с. м. вôдбула ся у Львовѣ конференцiя директорôвъ школъ середныхъ, ґiмназiй и школъ реальныхъ, на котрôй вôдбувала ся нарада надъ способомъ научуваня, надъ справою практичного образованя учителѣвъ и справою управильненя домашного надзору надъ учениками школъ середныхъ. Конференцiю вôдкрывъ вiцепрезидентъ краєвои Рады школьнои, дръ Бобжиньскiй промовою, котрои змѣстъ бувъ слѣдуючiй:

Бесѣдникъ пôднѣсъ насамперъдъ, що хочь зобранû на конференцiи директоры суть розкиненû по цѣлôмъ краю, то всежъ таки сполучає ихъ однакова орґанiзацiя заведень наукових, плянъ наукъ и инструкцiя научуваня а вôдтакъ ще й живе слово инспекторôвъ. Мимо того показалась потреба збирати вôдъ часу до часу директорôвъ на конференцiи и дати имъ нагоду порушити и выяснити трудности, зъ якими мусять бороти ся та додати имъ вôдваги до сповнюваня трудныхъ задачь и переводженя неразъ трудныхъ хочь конечныхъ реформъ.

Дальше зазначивъ дръ Бобжиньскiй причину, котра безпосередно спонукала скликанє сеи конференцiѣ. Оголошеный въ 1849 р. а неперевеленый доси начеркъ орґанiзацiѣ нашихъ ґiмназiй насунувъ всѣлякû жалѣ и нарѣканя, а жалѣ на систему нашихъ школъ збôльшили ся и въ нашôмъ краю, такъ, що ажь почали ся домагати усуненя або обмеженя науки латины и греки. Якъ Мiнiстерство такъ и краєва Рада школьна мусѣли застановити ся надъ сею справою, а рѣшеня ихъ звѣстнû зъ послѣдныхъ розпоряджень, вôдносячихъ ся до научуваня языкôвъ клясичныхъ и реалiй въ цѣлôй державѣ, до научуваня языкôвъ нѣмецкого, польского и руского въ нашôмъ краю. Провôдна гадка тыхъ розпоряджень єсть ясна. Власть школьна усуває рѣшучо проєкты змѣны орґанiзацiѣ и системы науки а въ особенности яке небудь обмеженє круга студiй клясичныхъ. Натомѣсть власть та змѣняє въ многихъ точкахъ рѣшучо и засадничо методу научаня. Змѣна та о много труднѣйша до переведеня, бо средства внѣшнû мало тутъ помагають, а все зависить вôдъ того, щобы тѣло учительске хотѣло и мусѣло пôйти за новымъ напрямомъ, пôйти зъ переконаня, зъ ревностiю удѣляючою ся молодежи. Трудна хвиля такои змѣны надôйшла нинѣ. Новû пляны и инструкцiи научаня вже выданû, новû книжки, до тыхъ плянôвъ примѣренû, зъ малыми вымками також вже готовû, все залежить теперь вôдъ учителѣвъ и ихъ провôдникôвъ, директорôвъ заведень.

Опôсля зазначивъ бесѣдникъ проґраму конференцiѣ: справа научаня, справа практичного образованя учителѣвъ и справа управильненя надзору домашного надъ учениками школъ середныхъ. Двû послѣднû справы вымагають скорого залагодженя, а Рада школьна хоче почути гадку директорôвъ о томъ; для першои справы запрошено професорôвъ унiверситету. Наконець внѣсъ бесѣдникъ окликъ въ честь Є. Вел. Цѣсаря, котрый присутнû трикратно повторили, а вôдтакъ покликавъ на свого заступника въ проводѣ нарадами инспектора дра Самолевича.

Зъ порядку дневного наступили рефераты дир. Сѣдлецкого зъ Кракова и Цеглиньского зъ Перемышля о науцѣ фiльольоґiѣ клясичнои и дискусiя надъ тыми рефератами.

(Дальше буде).

Зъ рускихъ товариствъ.

— Выдѣлъ товариства взаимнои помочи дякôвъ гр.-кат. епархiѣ перемыскои запрашає, вôдповѣдно до §. 27 статутôвъ дякôвскихъ, всѣхъ вп. членôвъ звычайныхъ, спомагаючихъ якъ и интересуючихъ ся товариствомъ впр. отцѣвъ духовныхъ явити сь численно на першû загальнû зборы, котрû вôдбудуть ся въ четверъ дня 20 цвѣтня с. р. въ Перемышли ось такимъ порядкомъ: Згаданого дня вôдправить ся о 9-ôй годинѣ рано служба Божа въ катедральнôй церкви, а о 10-ôй годинѣ будуть вôдкрытû зборы въ комнатѣ семинарской. Програма зборôвъ: 1) выбôръ председателя. заступника и двохъ секретарѣвъ на часъ зборôвъ; 2) справозданє уступаючого выдѣлу; 3) справозданє касове; 4) выбôръ контрольнои комiсiѣ зъ 3 членôвъ для касы и рахункôвъ; 5) выбôръ комiсiѣ зъ 3 членôвъ для вôдобраня дѣловодства вôдъ уступаючого выдѣлу а передачи новому выдѣловы; 6) выбôръ 9 членôвъ выдѣловыхъ и 3 заступникôвъ до центрального выдѣлу; 7) вписы новыхъ членôвъ приступаючихъ до товариства: 8) внесеня и нарады членôвъ. — За переходовый выдѣлъ *Вас. Чернецкiй*, основатель и председатель товариства.

Дописъ.

Зъ Солотвиньского.

(Спôлки зъ лихварями. — Лѣнивство и байдужнôсть нашихъ Пôдгôрянъ.)

Доки тримали морозы, то люде просили Бога, щобы вже бодай трохи попустило. Як-

5)

Звычай и мода.

(Дальше).

Що о звычаєвыхъ фразахъ, то можна сказати й о товарискихъ формахъ; и они суть до певнои мѣры потрѣбнû, але скоро переходять ту мѣру, стають ся незноснымъ тягаромъ и путами, тамуючими всяку свободу духа и тѣла, затирають щирôсть, а родять фарисейство. Коли люде жили ще бôльше въ первѣстнôмъ станѣ природы, коли не були такъ дуже зближенû до себе, якъ теперь и коли просвѣта стояла ще на дуже низькôмъ степени, тогды могло бути байдуже, якъ хто н. пр. ходивъ, стоявъ, сѣдавъ, кланявъ ся, убиравъ ся и т. д. Нинѣ все то мусѣло значно змѣнити ся. На ту змѣну вплынуло головно бôльше выроблене понятє красы, а зъ нимъ и бôльше выбагливый смакъ естетичный. Товарискû формы мають головно на цѣли пôддержати красу рухôвъ тѣла, а тымъ зазначити и благороднôсть духа. Порôвнаймо лишь деякû способы поклонôвъ зъ собою, а побачимо то заразъ на примѣрѣ найлѣпше.

Нашъ селянинъ, прибитый горемъ и нуждою та вѣковою недолею, коли хоче поклонити ся и здоймає капелюхъ або шапку, не може нѣякъ здобути ся на якiйсь свобôдный рухъ въ своѣмъ поклонѣ; его рука, его тѣло, его духъ мимо данои вже давно свободы, все ще не навыкли до неи; вôнъ въ своѣмъ поклонѣ все ще не видить вôдданя чести свобôдного свобôдному, рôвного рôвному, лишь держить себе все ще за того, якимъ бувъ въ давно вже минувшихъ часахъ. Оденъ здоймає капелюхъ несмѣливо вже на колькадесять крокôвъ зъ далека и держить его въ руцѣ, другiй здоймає его зъ близька цѣлою жменею и спускає его на долину майже ажь до самои землѣ, якъ колибъ хотѣвъ пôдсаджувати въ нѣмъ квочку. Нѣмецкiй же селянинъ кланяєсь вже зъ певнымъ почутємъ свого достоиньства, безъ всякого понижуваня себе самого, вôддає лишь честь тому, кому належить ся. Нашъ селянинъ покланяючись цѣлымъ тѣломъ не умѣє навѣть того зробити, якъ пристало, гне ся въ дугу и мало що не бє чоломъ объ землю; противно же робить селянинъ зъ котрого небудь захôдного краю, вôнъ держить ся просто и надає свому тѣлу лишь на стôлько руху, на скôлько потреба зазначити поклôнъ. Якъ же знову инакше выглядає поклôнъ чоловѣка добре выхованого, образованого, котрый має въ собѣ дѣйстно якесь понятє красы! Ажь душа радѣє, коли дивити ся на рухи такого чоловѣка.

Товарискихъ формъ єсть безъ лѣку, певно бôльше якъ всѣлякихъ фразъ звычаєвыхъ. Формы тû вôдносять ся до найрôжнороднѣйшихъ хвиль и вôдносинъ людского житя. Они суть иподѣ такъ потрѣбнû, якъ чиста вода до питя; безъ нихъ годѣ обôйти ся. Ихъ має кожда суспôльнôсть, кожда верства суспôльности, а цѣлôсть ихъ творить звычай и становить майже завсѣгды одну изъ найголовнѣйшихъ прикметъ народныхъ, ба, що бôльше, они стають ся неразъ мѣриломъ степеня культуры якогось народу. Де стрѣчають ся зъ собою рôжнû формы звычаєвû, тамъ выкликують часто борбу, а пôсля того, чи выступають противъ себе части однои цѣлости, чи одна цѣлôсть тыхъ формъ противъ другои, вытворюєсь борба суспôльна або нацiональна: демократизмъ выступає противъ аристократiѣ, захôдна цивiлiзацiя противъ всхôдной. Такъ то самû дрôбнички звычаєвû стають ся неразъ причиною найзавзятѣйшихъ борбъ.

Не будемо тутъ наводити окремо всѣлякихъ формъ товарискихъ, бо то значило бы хиба писати на взорець Книґґого книжку о добрôмъ тонѣ. Скажемо хиба лишь коротко, що до недавна мѣродайною для товарискихъ формъ була Францiя, головно Парижь, и єсть нею въ великôй части ще й нинѣ, хочь народы Европы вже поволеньки высвободжують ся зъ пôдъ того вплыву. А всежъ таки годить ся згадати про деякû товарискû звычаѣ, котрû въ певнôй мѣрѣ надають характеръ теперѣшнымъ суспôльностямъ и мають певну исторiю за собою. Отъ возьмѣмъ н. пр. хочь бы звычай уживаня при всѣлякихъ нагодахъ т. зв. картокъ вiзитныхъ або бiлетôвъ.

жежъ почало попускати, то такъ розпустило, що годѣ було нôгъ зъ болота вытягнути. Святилабъ ся зима, говорили люде, кобъ такъ ще хоть троха подержала, бо инакше треба буде въ лѣтѣ домерзати. Ну и договорили ся, бо вѣтеръ надувъ намъ троха снѣгу зъ морозомъ, вôдъ котрого мы таки добре въ руки дули, а було яко мякый, и руки и ноги разомъ зъ чôботьми въ огонь пхали! Нинѣ вже троха лекше, але вѣтерь ще доскулює, вѣдай обсмалить добре озимину!

Коло Солотвины люде вже веснували зъ початкомъ марця. Оно бы и не зле було, коли бы весна борзо прийшла, бо зимôвля для худобы выходить, а бѣднота клопоче ся, чимъ докормити лихварску худобу, котрои по нашихъ селахъ, — якъ то ч. начальникъ зъ Хмелѣвки въ ч. 30 „Народ. Часоп.“ згадавъ — есть досыть. Ба, але чому єѣ такъ много есть? Га, бо бѣднота не має за що купити, а ту и самому гôрко цѣлый рôкъ постити, та и дѣтвора жадна молока; дежь его взяти, коли нѣхто не продасть, бо має лише що для себе! Крайна конечность зневолює брати корову вôдъ лихваря; есть молоко и обôрникъ на грядку, котрого такожь купити годѣ; ну, ще й по часови капне якійсь заробокъ, коли корову повысше означенои цѣны спродасть ся. Якжежь бере ся рôчняки быки, то держать на половину, оденъ быкъ лихварѣвъ, а оденъ того, що годує; по часѣ продаєсь разомъ оба, а грôшми дѣлять ся по половинѣ. Коли молодшу худобину бере ся, н. пр. двѣ телицѣ, то такожь на половину, але приймаючій мусить ще лихвареви чи ґаздѣ (такихъ мало) пару зр. доплатити. Коли грубшй волы бере ся на выпасъ, то дѣлять ся потому зарôбкомъ. Правда, що то добрый интересъ для жида, алежь бо й люде, загально взявши, дуже зле не выходять, бодай не дуже кривдують собѣ, вже задля того, що потрѣбно и обôрнику и привезти снопôвъ, дровъ, орати, то вже є своя выгода!

Розумѣє ся, що далеко лучше булобъ, колибъ була своя худоба, але щожь на тое радити? Хто позычить грошей? На яку гіпотеку? Лише лихварь зможе на своє выходити! Навѣть лучає ся, що и можнѣйшй ґазды беруть лихварску худобу, особливо быки. Впрочѣмъ сказати тутъ годить ся, що бѣднякъ може заратувати ся лише у жида, бо сей умѣє на своє выходити и доконтрувати; нашь селянинъ любить взяти, позычити, але вôддачею не дуже журить ся.

Певна рѣчь, що коли люде не мають своеи худобы, то тое есть свѣдоцтвомъ убожества великого, и жаль збирає чоловѣка великій, поглядаючи на тыхъ добровôльныхъ невôльникôвъ лихварскихъ, але хто тутъ поможе? Мы дивуємъ ся, що та голодна бѣднота попала въ такй руки! А куда попали тй всѣ нашй численнй дѣдичѣ паны, шляхта наша? Хто ихъ выгнавъ зъ батьковщины на шкоду народа? Не дарможь нарôдъ прозвавъ лихварôвъ пявками! Чи вôнъ плаче, чи веселить ся, купує, продає, торгує, чи хоче ѣсти, убрати ся — все и всюда, хочь не хочь, має лихваря побôчь себе!

До 1848 р. не бувъ нашь народъ вôльный. Чимъ же есть нинѣ нашъ Пôдгôрянинъ? Може не есть невôльникомъ? Свободы у него тôлько, що може йти въ свѣтъ за очи, куда схоче! Зъ того выходить, що дана свобода привела нарôдъ до бѣды; свобôдно було ему за 44 роки вывинути ся до сорочки и послѣднои грядки! Сталось се тому, бо свобода застала селянина не приготованого; вôнъ єѣ не зрозумѣвъ тогды, якъ не розумѣє нинѣ; не умѣвъ єѣ цѣнити тогды, не умѣє ще и нинѣ, инакше не кидавъ бы свого рôдного краю свобôдного, та не мандрувавъ тамъ, де втратить вѣру и свободу, а пôзнавши свôй блудъ, верне стокроть нещасливѣшимъ, якъ бувъ доси! Кобъ ще бувъ хоть не дробивъ ґрунту, а то вôльно стало ему зъ данемъ свободы, тожь дѣливъ доти, доки вже и самому бракло! Щожь помогла бы теперь комасація? Неможливою она и непотрѣбною, хиба для середныхъ ґрунтôвъ, де такй є, щобы ще хоть дещо троха заховати вôдъ руины.

Хибою нашого Пôдгôрянина есть ще и то, що вôнъ не журить ся дуже, що буде за рôкъ, за пôвъ року; досыть зъ него, коли робивъ весну, лѣто, осѣнь, и має чимъ перезимувати. Отже роботы не лѣнувавъ ся, працювавъ, щобъ довги заплатити тай зиму перепхати — спочати. Бо и що въ зимѣ буде робивъ? Каже ся, не дармує, але й не робить, хиба порпає щось коло хаты, бо заробкôвъ въ лѣсахъ нема для всѣхъ. Мимо того всего, у насъ тяжко де кого наймити на службу, хоть въ службѣ не голодно и не холодно! Але нашй Пôдгôряне суть то люде не скорй до того, бо и на що? Кобы лишь перепхати зиму, а въ лѣтѣ нема журы. Якъ тй птахи перелетнй ждуть свого часу до вôдлету, такъ и нашй Пôдгôряне ждуть нетерпеливо весны и лѣта, коли то сотками вывандровують на роботу и на выжепъ. Коли вернуть, то довольнй заробкомъ, що буде при чôмъ въ зимѣ роздумовати о веснѣ и о новôй вандрôвцѣ. Отже и тая вандрôвка свѣдчить, що нашъ Пôдгôрянинъ бѣдный, не має що въ дома робити, не має коло чого ґаздувати. Але якъ тому зарадити? Чимъ его ратувати? Що поможе пытати ся, якъ вôнъ живе, колижь мы прецѣнь видимо що днины его бѣду.

Однакожь хочь и якъ зле есть, то все таки я бы не сказавъ, що нарôдъ нашь пôдгôрскій такъ якъ вже пропавъ! Можна его выратувати вôдъ загибели, але до того треба намъ взяти ся всѣмъ, що бажають народови добра, щиро, безоблудно, зъ надѣєю на помôчь Божу. Праця то не одиниць, але загалу, не одного року, але цѣлого житя, не лишь духовныхъ, але и свѣтскихъ людей. Причиною обѣднення нашого народа, крôмъ повысше сказаного, есть въ великôй мѣрѣ и немѣрность въ уживаню напоѣвъ. Не кажу, щобы нарôдъ нашь нѣчого не робивъ, ино пивъ; але що при каждôй нагодѣ не выллє за ковнѣръ, то певно. Що дѣє ся въ свята, весѣля, обѣды, хрестины, похороны и т. д.?

Въ селѣ о 1000 душахъ нехай ино третина уживає лише за 2 кр. на день, то буде денно близько 7 зр., мѣсячно звышь 200 зр., а рôчно звышь 2000 зр. Але колибъ лишь такои порціѣ уживали, то певно не булобъ анѣ одного піяка нѣгде, а всежь булабъ то величезна сума для бѣднои громады, въ котрôй доста лихварскои худобы, котра зъ податками роками залягає, та даєсь фантувати зъ-за того. Колижь теперь розважимо, кôлько то землѣ пôшло за горѣвкою и всего добра людского, то зъ того слѣдно, що нашй села далеко бôльшу суму складають рôчно добровôльно на пропôй, якъ я повысше зазначивъ! Чижь можна проте казати, що село, котре рôкъ рôчно выдає таку суму грошей безъ экзекутникôвъ, було бѣднымъ! Зъ податками у насъ не булобъ такои бѣды, скоро бы не допускали уряды до кôльколѣтныхъ залеглостей (5 и 7 лѣтъ). Коли вôдъ бѣдняка тяжко взяти за рôкъ, то дежь вôнъ годенъ заплатити за кôлька лѣтъ! Ба, вôнъ перестає й журити ся податкомъ.

Тожь взяти ся намъ треба до отверезѣня народу якъ найскорше, щобы вратувати его вôдъ неминучои загибели. До того здалибъ ся намъ дуже міссіи духовнй. Досвѣдъ учить, що они не лишають ся безъ значного пожитку, скоро потому є кому пôдтримувати тверезôсть. Не въ одномъ селѣ, але на цѣлôмъ Пôдгôрю треба тую роботу розпочати; и повтаряти по певнôмъ протягу часу пôсля потребы. Скоро нарôдъ отверезить ся, тогды тая сума, що ишла на горѣвку, лишить ся межи людьми, а скоро не зъмарнують гроша и часу, тогды станутъ, хочь не богатыми, але и не бѣдными. Тому повиннйсьмо всѣ до того стремѣти, котрымъ добро народу на серци лежить.

Станьте отже панове начальники разомъ

Коли Анґлійцѣ свого часу зловили були короля Зулюсôвъ та завезли его до Лондону и тамъ казали ему сидѣти, робивъ сей мыслячій сынъ природы свои спостереженя надъ звычаями анґлійскими, а неумѣючи самъ писати, велѣвъ списувати ихъ свому секретареви, щобы опôсля, коли поверне до рôдного краю, знавъ и мавъ що розповѣсти. Отже въ однôй такôй записцѣ казавъ вôнъ написати: „Коли сусѣдъ хоче поговорити зъ сусѣдомъ, то иде до него до хаты. Колижь не застане его дома, то сяде собѣ на колоду передъ хатою и чекає, ажь сусѣдъ прийде, а тымчасомъ закурить собѣ люльку. Тутъ (въ Лондонѣ) не такъ; тутъ бѣгають люде зъ бѣлыми карточками хата вôдъ хаты и лишають тй карточки та втѣкають чимъ скорше и радй зъ того, що не застали сусѣда“.

Се спостереженє зулюского короля не зовсѣмъ невѣрне; оно характеризує навѣть досыть добре поверховность нашихъ формъ товарискихъ. А всежь таки каждый мусить признати, що карты візитнй въ нинѣшныхъ часахъ стали ся для людей интеліґентныхъ конче потрѣбнй. Впрочѣмъ, якъ то кажуть, нѣчого нового пôдъ солнцемъ — и карты візитнй не суть нѣчимъ новымъ; знали ихъ Хинцѣ вже кôлька тысячѣвъ лѣтъ тому назадъ, а уживали ихъ всѣ хиньскй достойники вôдъ найвысшихъ до найнизшихъ. Сй послѣднй уживали маленькихъ подовгастыхъ карточокъ зъ червоного паперу, на котрыхъ було выписане ихъ имя чорнымъ письмомъ зъ долины на гору, а зъ лѣвои стороны въ праву. Чимъ высше було становище властителя такои карты візитнои, тымъ бôльша була она; найвысшй достойники мали такъ великй білеты, що можна було облѣпити ними малу комнату. Можна бы то було тымъ бôльше зробити, бо тй білеты мали иноди навѣть велику вартôсть артистичну, були дуже красно мальованй и писанй.

Въ Европѣ появили ся білеты першій разъ у Франціи за короля Людвика XIV. Були то звычайнй карты до граня, на котрыхъ особа зъ высшого товариства, коли прийшла въ гостину до другои и не застала єѣ дома, выписувала на краю свое имя, а вôдтакъ встромила ту карту пôдъ дверѣ. То було причиною, що через довгій часъ писано на нихъ имя впоперекъ.

За Людвика XV и за Людвика XVI заступовано вже білеты візитнй, писанй власною рукою, білетами, на котрыхъ выписували имена рытцѣ; білеты вôйшли вôдъ тои поры въ моду, а й мѣщане давали вже оденъ навперѣдъ другого выписувати собѣ имена на малыхъ чотиро-гранныхъ листкахъ зъ голяндского паперу.

Около 1750 р. прикрашувано візитнй карты такожь знаками родовыми: була то зъ разу оріґінальна вымыка, котра опôсля стала ся правиломъ. Крôмъ того почали прикрашувати тй картинки всѣлякими рысунками: на білетахъ роблено доокола вѣночки, середъ котрыхъ выписувано имя особы и додавано всѣлякй знаки и фіґуры пôсля того, якъ они вôдповѣдали вкусови и становищу дотычнои особы. Въ збôрцѣ візитныхъ картъ бар. Бурґоанье находить ся візитна карта папского нунція у короля французского. Хороша ся карточка представляє въ глубинѣ на право св. Петра, держачого ключѣ и хрестъ; бôльше на передѣ видко церковь, а на лѣво есть выписане имя и знакъ нунція.

По 1750 р. уживано вже карточокъ візитныхъ и до складаня желань. Давнѣйшими часами посылано поздоровленя и поклоны слугами або локаями; въ днѣ уродинъ або въ часѣ якихъ торжествъ люде „гладкихъ обычаѣвъ“ и зъ „лѣпшихъ клясъ“ записували свои имена у воротарѣвъ, у сторожи палатнои и т. д. подôбно, якъ то дѣє ся ще нинѣ на княжихъ дворахъ. Вôдъ половины вôсемнацятого столѣтя служили до того ґратуляційнй білеты; люде, що хотѣли комусь зложити свои желаня, приносили тй карточки до слугъ, а тй доручували ихъ пôсля адресы, або закладали пôдъ дверѣ тыхъ особъ, для котрыхъ були призначенй.

Намъ выдає ся смѣшно, коли нинѣ, особливо молодй люде, тыкають каждому свою візитну карту, мовь бы хотѣли похвалити ся и сказати: отъ видишь и я маю білеты; давнѣйше бувъ звычай роздаваня візитныхъ картъ далеко бôльшій. Въ 1770 р. казавъ бувъ оденъ французскій достойникъ зробити собѣ двѣ скрынки на білеты и поставити передъ дверѣ; на однôй зъ нихъ було выписано „Вкладайте!“ а на другôй „Берѣть!“.

(Дальше буде.)

зъ радными, самѝ тверезыми, залагоджуйте всякѝ справы не при чарцѣ, пильнуйте уставы о піяньствѣ, обмежѣть весѣля, покасуйте всѣ лихѝ звычаѣ, бо до того маєте власть въ рукахъ, а тогды будете дѣйстными, справедливыми начальниками добра, славы и чести своєѣ громады.

Пôдгôрянинъ.

Перегляд̀ъ політичный.

На оногдашнои конференціи міністрôвъ подъ проводомъ Є. Вел. Цѣсаря ухвалено остаточно всѣ предложеня делеґаційнѝ. Буджетъ войсковый буде збôльшеный а то наслѣдкомъ ухваленыхъ въ послѣдныхъ рокахъ спôльными Делеґаціями змѣнъ орґанізаційныхъ. Делеґаціи зберуть ся вôдповѣдно до укôнченя працъ угорскимъ парляментомъ при кôнци мая або зъ початкомъ червня.

Вѣсть, будьто бы дръ Смолька думавъ убѣгати ся знову о мандатъ до Рады державнои, єсть безосновна. Дръ Смолька самъ тому перечить и каже, що на роблене єму предложенє вôдповѣвъ, що выбору нѣякъ не прийме.

Царь зъ родиною и въ супроводѣ маршалка двору Воронцова-Дашкова та численнои дружины, выѣхавъ оногды до Ливадіѣ. Зъ Копенгаґи доносять, що царь повѣдомивъ даньского короля, що приѣде въ серпню зъ женою до Даніѣ, и перебуде черезъ 6 недѣль въ Фреденсборґу. Въ тôй самôй порѣ маѣ приѣхати туды также и княгиня Кумберляндска.

Вѣнчане кн. Фердинанда болгарского зъ княг. Маріею Людвикою парменьскою вôдбуде ся, коли не настануть якись непредвиджени перешкоды, дня 10 цвѣтня въ Піяноре.

Новинки.

Львôвъ дня 30 марта.

— **Перенесеня.** Дирекція почтъ и телеґрафôвъ позволила помѣнятись за мѣсця службы Осипови Дворакови въ Коломыи и Генрикови Чернерови въ Решовѣ. Дальше позволила асистентамъ почтовымъ Стефанови Козицкому у Львовѣ и Брон. Спернолеви въ Сокали на взаимну замѣну службовыхъ мѣсць.

— **Конкурсы.** Выдѣлъ краевый оголосивъ конкурсъ на посаду директора краевои школы рôльничои въ Дублявахъ въ платнею въ сумѣ 2.360 зр., зъ пятилѣтнымъ додаткомъ зъ квотѣ 200 зр. Речинець вносити подання до 1 червня 1893 р. — Маґістратъ Болехова розписавъ конкурсъ на посаду мѣского ветеринаря въ рôчною платнею 300 зр. Подання належить вносити до кôнця цвѣтня — Окружна рада шкôльна въ Городку оголосила конкурсъ на посаду учителя въ Городку, дальше въ Янонѣ и посады учителѣвъ въ Бартатовѣ, Добростанахъ, Галичановѣ, Комеобродѣ, Лисневичахъ, Ловинѣ, Мальчичахъ, Милятинѣ, Оттенгавзенѣ, Родатичахъ, Угерцяхъ незабитовскихъ, Воли добростаньскôй. Речинець вносити подання до 30 цвѣтня.

— **Выбôръ** Теодора Барановского на презеса и Альберта Мендельсбурґа на заступника презеса Палаты торговельно промысловои въ Краковѣ на р. 1893 потвердивъ п. Міністеръ торговлѣ.

— **Новѝ уряды почтовѝ.** Дня 1 цвѣтня отворить ся новый урядъ почтовый въ Дроговыжи, спеціяльно для сеи однои мѣсцевости. Урядъ сей буде мати полученє зъ почтою въ Николаєвѣ. — Рôвночасно вôйде въ жите урядъ почтовый въ Николаєвѣ, бобрецкого повѣта, пôдъ назвою „Николаѣвъ коло Бôбрки“, а урядъ почтовый въ Николаєвѣ, жидачѣвского повѣта, буде называтись „Николаѣвъ надъ Днѣстромъ“. До нового уряду почтового будуть належати мѣсцевости: Пôдъярковъ, Городиславичѣ и Пôдсоснôвъ. — Также дня 1 цвѣтня буде отвореный урядъ почтовый въ Дидни, березôвского повѣта, до котрого будуть належати мѣсцевости: Дидня, Кремѣнна, Криве, Теметѣвъ и Выдрна.

— **Нашѝ пѣснѣ передъ Американцями.** Спѣвачка Е. Паиріцъ-Лінева, що постановила въ часѣ всесвѣтнои выставы въ Чікаґо с. р. прочитати три або чотири прилюднѝ вôдчиты про нашу музику (о тôмъ згадували мы въ осени м. р), урядила въ Новомъ Йорку концертъ, на котрôмъ зôбраный нею хоръ зъ понадъ 50 спѣвакôвъ и спѣвачокъ вôдспѣвавъ мѣжь иншими нашѝ пѣснѣ: „Ой у садочку“, — „Ой у лузѣ“, — „Гопъ, мои гречаники“, — „Ой и не гараздъ, Запорожцѣ“ и „Гей, не дивуйтесь, добріи люде“. Рецензенты констатують, що нашѝ пѣснѣ дуже сподобали ся Американцямъ и на бажанє слухачѣвъ хоръ мусѣвъ кôлька разôвъ ихъ повтаряти.

— **Всѣхъ впов. членôвъ філіѣ „Просвѣты“ повѣта каменецкого** просимо, щобы членьскѝ вкладки за рôкъ 1892 надсылали на руки пôдписаного выдѣлу філіи товариства „Просвѣты“ въ Камѣнцѣ струмиловôй.— За выдѣлъ *Мих. Цегельскій*, голова, *П. Стецькôвъ* секретарь.

— **Ревізія саль концертовыхъ у Львовѣ.** Якъ звѣстно, ухвалила була рада мѣста Львова выбрати комісію, котра бы оглянула всѣ салѣ въ мѣстѣ, де вôдбувають ся концерты и иншѝ публичнѝ продукціи та установила для кождои салѣ число мѣсць, такъ щобы понадъ се установлене число не вôльно було продавати анѣ одного білету больше. Крôмъ того мала комісія розслѣдити, чи устроєнє згаданыхъ саль, входы до нихъ и ґардеробы безпечнѝ и чи не треба перевести якихъ улучшень. Оногды рано зôбрали ся члены згаданои комісіѣ и оглянули салю товариства музичного, Народного Дому, Касина мѣского, Сокола, Frohsinn-у, Gwiazd-ы и Скалы. Комісія вымѣрила докладно всѣ тѝ салѣ и вызначила для кождои найвысше число мѣсць сидячихъ и стоячихъ, а крôмъ того записала хибы, якѝ доглянула при входахъ и ґардеробахъ. Найгôрше урядженѝ входы, выходы и ґардеробы въ саляхъ Товариства музичного, Народного Дому, Frohsinn-у и Скалы. Ихъ треба буде цѣлковито переробити, бо инакше не вôльно буде въ нихъ давати продукцій публичныхъ зъ огляду на безпечнôсть. Результаты тыхъ розслѣдôвъ предложить комісія радѣ мѣскôй по Великодныхъ святахъ.

— **Тифъ у Львовѣ.** Всѣхъ хорыхъ на тифъ у Львовѣ на Лычаковѣ єсть теперь около 260. Маґістратъ львôвскій выдавъ вôдозву, якъ поступати въ хорыми и зъ камяницями на Лычаковѣ, де появивъ ся тифъ. Также не радить магістратъ приѣздити теперь тымъ до Львова, що мають своякôвъ або знакомыхъ на Лычаковѣ, а хотѣли бы до нихъ заѣхати.

— **Выпаходецъ уніформôвъ не перепускаючихъ кулѣ,** мангаймскій кравець Дове, мавъ зробити ґр Капрівому предложенє, щобы держава вôдкупила вôдъ него єго выпахôдъ за 3 міліоны марокъ. Гр Капріві зажадавъ часу до намыслу. Вчера бувъ Дове на авдієнціи у цѣсаря нѣмецкого, котрый казавъ єму приѣхати до себе.

— **Повѣнь.** Зъ Петербурга доносять, що въ наслѣдокъ выливу рѣки Донця находить ся значна часть мѣста Харкова пôдъ водою. Крига позрывала мосты, такъ що комунікація зô всхôдною частію мѣста перервана. Тамъ також справила повѣнь величезнѝ спустошеня. Пôдъ водою стоять цѣлѝ ряды домôвъ. Люде ратували ся на поромахъ, але рѣка забрала ихъ и понесла. Кôлько людей упало жертвою катастрофы, доси не звѣстно.

— **Криноліна а реклама.** Кôлька днѣвъ тому назадъ появила ся була на улицяхъ Лондону якась дама въ величезнôй криноліпѣ, якои мабуть доси ще жадна дама не носила, а за нею бѣгла гурма хлопцѣвъ выкрикуючи та насмѣваючись. Показало ся опôсля, що згадана дама хотѣла тымъ способомъ осмѣшити криноліну а заразомъ и зробити рекламу лондоньскôй ґазетѣ Westminster Gazette. Редакція сеи ґазеты купила тôй пани криноліну на то, щобы она перейшла ся въ нѣй по мѣстѣ а вôдтакъ написала въ ґазетѣ свои враженя и спостереженя, якѝ зробить на улици.

— **На мори.** Зъ Севастополя доносять дня 17 с. м.: Пôдчасъ послѣдныхъ метелиць снѣжныхъ дали знати телеґрафічно зъ лѣхтарнѣ морскои пôдъ Евпаторією, що зъ берега видко великій човенъ на мори межи кригами ледовыми, а на човнѣ трехъ людей; вкôнци донесли, що човенъ вôдъѣхавъ и пропавъ зъ очей. Зъ того часу минуло щось три тыжднѣ а люде забули вже о тôмъ, думаючи, що тѝ нещаснѝ люде въ мори потонули. Тымчасомъ тому кôлька днѣвъ корабель, що плывъ зъ Батума до Севастополя, стрѣтивъ на широкôмъ мори тыхъ самыхъ трехъ корабельникôвъ здоровыхъ. Они розповѣли, що уже туй-туй мало що не вмерли; воды солодкои имъ не стало, а все що мали, зъѣли. Ажь однои ночи упавъ снѣгъ и они той снѣгъ ловили и холодились нимъ. А на другій день пригнавъ до нихъ вѣтеръ якійсь розбитый човенъ, на котрôмъ найшли троха збôжа и сушеныхъ рыбъ. О тôмъ жили они цѣлѝ три тыжднѣ ажь до хвилѣ, въ котрôй ихъ той корабель выратувавъ и забравъ зъ собою.

— **Чорный учитель.** Вôдъ кôлькохъ днѣвъ пробуває у Варшавѣ Едвардъ Пельтонъ, муринъ, котрый має великѝ способности до чужихъ языкôвъ. Вôнъ умѣє зовсѣмъ добре говорити по англійски, французски, нѣмецки, италійски, испаньски, шведски, россійски и по польски. Пельтонъ ѣде до ґуберніѣ подôльскои и тамъ буде учити дѣти панôвъ Подчаскихъ. Цѣкаво видѣти, якъ дѣти приймуть такого чорного учителя.

— **Смѣшный конкурсъ.** Въ Ріо де Жанейро призначила часопись O Tempo міліонъ рейсôвъ (около 1.300 зр.) найпоганѣйшому мужчинѣ зъ того мѣста, котрый ще не має больше якъ 50 лѣтъ. До редакціи прийшло 208 фотоґрафій. Зъ тыхъ вôдкинено 79, бо портретованѝ мужчины выкрывляли нарокомъ лице, абы були якъ найпоганѣйшѝ, або прислали фотоґафіѣ безъ пôдпису. Лишило ся ще 129 поганыхъ. Зъ нихъ три чверти було жонатыхъ. Нагороду признали 42 лѣтному Матвѣєви Ґалльо де Соркорро, котрый показавъ ся найбридшимъ зô всѣхъ. Вôнъ дуже тымъ урадовавъ ся, що єго такимъ признали; а редакція набрала охоты оголосити конкурсъ ще й на поганыхъ женщинъ. Але ѣй стали вôдраджувати, бо каже, жадна женщина не признасть ся до того, що она бридка.

— **Процесъ о образы.** Недавно вôдбулась передъ судомъ въ Римѣ сензаційна розправа противъ князя Скіяры, за то, що продавъ образы ґалеріѣ родинної за границю, коли вывôзъ всякихъ старинностей зъ краю єсть збороненый. Рôвножь обвинивъ судъ князя, що безъ дозволу міністерства продававъ тѝ образы, бо они були обезпеченѝ майоратомъ и лише за дозволомъ міністерства можна було ихъ продати. Князь Скіяра, членъ однои аристократичнои родины, попавъ черезъ упадокъ банку римского въ руину. Цѣле свое майно мусѣвъ князь продати, осталась єму лише одна ґалєрія образôвъ близько сто міліоновои вартости, котра не приносила нѣякого доходу. Князь звернувъ ся до міністерства зъ просьбою о дозвôлъ продажи части образôвъ, але одержавъ вôдмовну вôдповѣдь. Рôвножь хотѣвъ князь продати свою ґалерію образôвъ на власнôсть краю, та дôстававъ за неи вôдъ міністерства лише 200.000 ліръ. Мимо того, що міністерство стерегло палаты князя, продавъ князь Скіяра 37 образôвъ въ Парижи за 15 міліонôвъ франкôвъ. Перевôзъ образôвъ вôдбувъ ся въ такій спосôбъ, що властитель театру, якій притыкавъ до палаты князя, вложивъ ихъ помѣжь ґардеробу и тымъ способомъ въ подорожи театральнои трупы до Франціи перевѣзъ ихъ въ пакахъ до Парижа. Князя засуджено на три мѣсяцѣ вязницѣ.

Господарство, промыслъ и торговля

— **Станъ воздуха** за минувшѝ добы числячи вôдъ 12 год. въ полуд. дня 29 с. м. до 12 год. въ полудне дня 30 марта: середна теплота була + 3·9° Ц., **найвысша + 8·0° Ц.** (вчера по полудни), **найнизша + 1·0° Ц.** нинѣ въ ночи. Барометеръ иде въ гору (761). **Вѣтеръ буде пôвнôчно захôдный, мѣрный, теплота обнижить ся до + 0·0° Ц., небо буде переважно захмарене;** малый дощь зъ снѣгомъ.

ТЕЛЕГРАМЫ.

Вѣдень 30 марта. Въ процесѣ Верґаніого противъ Шарфа о оскорбу чести (Шарфъ, редакторъ Sonn-и Montagsztg., голосивъ, що Верґані бере грошѣ вôдъ банкôвъ за мовчанє) засудивъ судъ Шарфа на 2000 зр., а другого редактора Маєра на 500 зр. кары.

Барцельона 30 марта. Пôдчасъ розрухôвъ студентскихъ ранила поліція 69 студентôвъ легко а 9 тяжко.

Надôслане.

За редакцію вôдповѣдає Адамъ Кравецкій.

Инсераты („оповѣщеня приватнѣ“) якъ для „Народнои Часописи“ такъ также для „Газеты Львôвскои“ принимае лишь „Бюро Дневникôвъ“ Людвика Пльона, при улици Кароля Людвика ч. 9, де також знаходить ся Експедиція мѣсцева тыхъ газетъ.

Зъ друкарнѣ В. Лозиньского, пôдъ зарядомъ В. И. Вебера.